

KRONIKK & DEBATT

Årets
kronikører**Signe Bock Seggaard,**
forsker ved
Institutt for
samfunnsforskning**Guri Tyldum,**
forsker ved
forsknings-
stiftelsen Fafo**Lill Egeland,**
advokat i Simonsen
Vogt Wiig**Guro Slettemark,**
generalsekretær
i Transparency
International Norge**Are Karlsen,**
kommunalsjef for
kultur, oppvekst og
familie i Horten**Bjørn Gudbjørgrud,**
styreleder i Norsk
Kommunedirektor-
forum. Kommunedi-
rektør i Sandefjord**Halvard Vike,**
professor ved Univer-
sitet i Sørøst-Norge
(USN). Forsker ved
Telemarkforskning**Carl Fredrik Dons,**
dosent ved Institutt
for lærerutdanning,
NTNU

Omdømmet: Glansbilde eller speilbilde?

Å være bevisst sitt omdømme er nødvendig, men er det et glansbilde eller speilbilde som **PRESENTERES** for omverdenen?

signe.b.segaard@samfunnsforskning.no

Norske kommuner har de siste tiårene ofte fungert som laboratorium for nye ideer, ideologiske eller praktiske påfunn og nyordninger som så er blitt evaluert og vurdert. Gjerne hentes det inn eksterne aktører, konsulenter eller forskere, for å gjennomføre evalueringen. De skal trekke konklusjoner og ikke minst besvare det store spørsmålet: Har forsøket vært vellykket?

I noen tilfeller er det snakk om forsøk hjemlet i forsøksloven eller annen lovgivning, der hensikten er erfaringsinnhenting og felles læring som kan komme alle til gode.

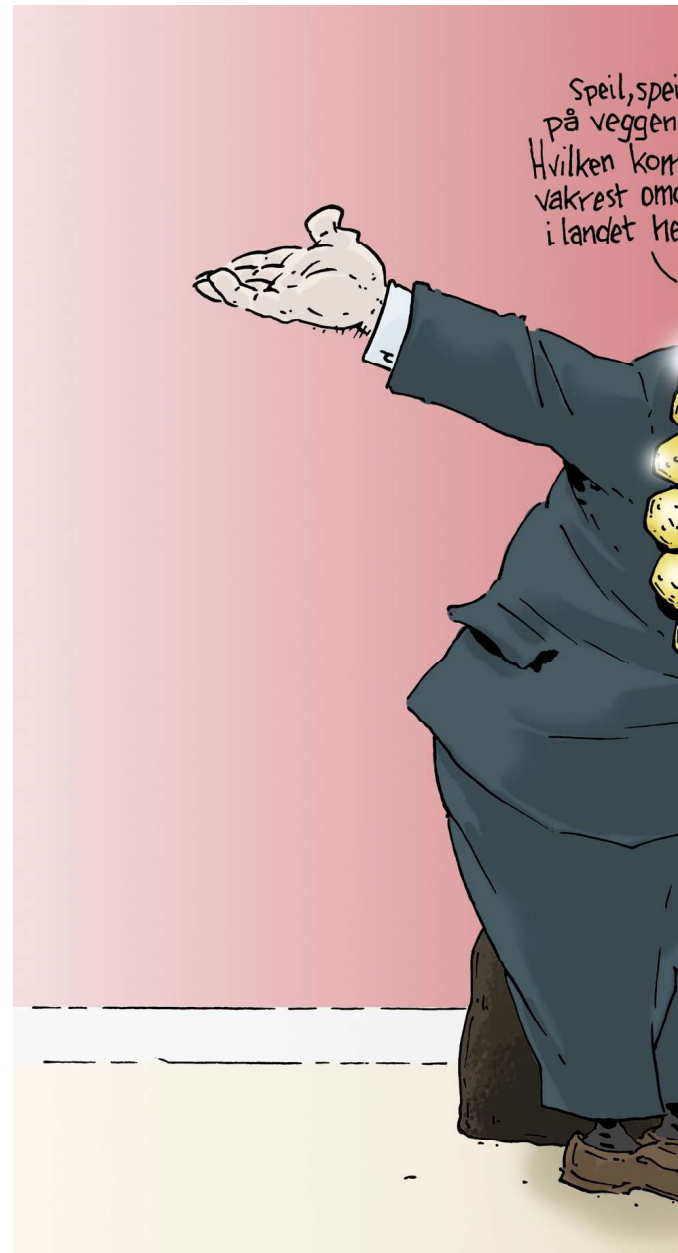
Som regjeringen skriver på sin nettside, ligger det nemlig i begre-

pet *forsøk* «at hensikten må være å finne ut hva en selv og andre kan lære ved å prøve ut alternative ordninger på det aktuelle området. På grunnlag av de erfaringer som gjøres, kan det være aktuelt å endre det generelle regelverket».

Selv har jeg som forsker erfaring med å evaluere forsøk som er hjemlet i valgloven. Det gjaldt de to store forsøkene med stemmegivning via internett ved kommunestyrevalgene i 2011 og etterfølgende stortingsvalg i 2013.

De to forsøkene var på mange måter vellykkede. Sikkerhetsmekanismene ble vurdert som gode, velgerne var begeistret for den praktiske online-løsningen for stemmegivning, og læringsutbyttet for både myndigheter og forskere var stort.

Likevel, regjeringen bestemte at ordningen med internettvalg kun forble et forsøk. Det ble ikke videreført ut fra et argument knyttet til det helt grunnleggende prinsippet

om frie og hemmelige valg. I et større demokratisk perspektiv ble dette prinsipielle hensynet altså vurdert som det viktigste, og avgjørende av politikerne.

Slike utprøvinger og forsøk kan være gull verdt. Men det er ikke alltid resultatene – som også kan trekke i ulike retninger – som er viktigst, men de erfaringer som forsøket og prosessene bringer med seg.

Som jeg tidligere har skrevet, kan forsøk og prøveordninger i Kommune-Norge bidra til «ny kunnskap som er nødvendig for å utvikle lokaldemokratiet i takt med endringene i samfunnet. Demokratiet kan ikke være en statisk størrelse hvis det fortsatt skal ha legitimitet og tillit i befolkningen.»

Men sett fra kommunenes side, er det da bare i et slikt stort og nærmest altruistisk perspektiv at forsøk og bruk av Kommune-Norge som et levende samfunnslaboratorium er verdifullt?

Svaret er et åpenbart nei. En

kommune kan ha flere motiver for å delta i et forsøk eller prøve ut mer eller mindre fikse ideer og påfunn. Kanskje handler det om økonomiske eller (parti)politiske forhold, kanskje handler det om å sette seg selv på kommunekartet.

Mange ønsker å komme på kartet over «frontrunners» og innovative kommuner – de som er med på det nye, og som ikke holder seg tilbake.

Tanken her er strategisk. Det dreier seg om *branding* og markedsføring av kommunen ved å synliggjøre de kvalitetene som en kommune *jo bør ha* – den moderne kommunen. Hvem vil vel flytte til, bo eller være næringsdrivende i en passiv og bakstreversk kommune; en kommune som ikke følger med og oppfattes å tape terreng i forhold til nabokommunene?

Ingen kan laste kommuner for å tenke strategisk. Kommuner står også i en form for konkurransesituasjon, der godt omdømme blir et mål i seg selv for å fange oppmerk-

Innlegg sendes til debatt@kommunal-rapport.no. Legg ved portrettbilde.

Innleggene kan bli publisert både i ukeavisa og på kommunal-rapport.no/debatt. Lengde på innlegg er maks 700 ord

Les flere meninger på kommunal-rapport.no/debatt

ILLUSTRASJON: SVEN TVEIT

somheten i et marked.

I min doktoravhandling så jeg hvordan noen norske og danske kommuner aktivt brukte strategisk kommunikasjon med fokus på *branding*, og «hvor ideer om *det gode stedet* er et sentralt stoffutvelgelseskriterium» i deres eksterne formidling. Selv om det etter hvert er mange år siden jeg skrev avhandlingen, er nok denne strategiske tankegangen ikke mindre utbredt i dag.

Det er nødvendig å være bevisst sitt omdømme. Spørsmålet er på hvilket grunnlag det gjøres. Er det et glansbilde eller speilbilde som presenteres for omverden?

Når jeg som forsker har reist rundt i Kommune-Norge for å evaluere lokale tiltak og forsøk, har jeg en gang iblant - men langt ifra alltid - fått det inntrykket at det for noen kommuner kan være fristende å holde fram glansbildet: «Et farge-trykt bilde med sterke farger og blank overflate, med eller uten glit-

”
Mange ønsker å komme på kartet over «frontrunners» og innovative kommuner.

ter», som Store Norske Leksikon så fint beskriver det.

Min oppgave – og utfordring – som forsker, er imidlertid å se bak eller fjerne de sterke farger, de blanke overflater og glitteret på glansbildet, og få fram et *speilbilde*, som framfor å være en forskjønnende fremstilling heller er en «mer eller mindre virkelighetstro avbildning eller gjengivelse», ifølge ordboken til Det Norske Akademi.

Kun på den måten kan vi si noe om de reelle effekter og konsekvenser av de implementerte forsøkene og utprøvde ideer og påfunn. Og kun på den måten kan forventningene til nåværende og kommende innbyggere og næringsaktører imøtekommes på en troverdig måte.

Det bør også være i kommunens egen interesse, ikke minst fordi det på sikt virker som en god – og kanskje eneste pålitelige – strategi for å bygge opp under og utvikle lokal-demokratiet og kommunen.

” **Det er mye lokal kunnskap som kan gå tapt uten kommunens involvering.**

Vi i Fagforbundet jobber for at våre medlemmer skal få bedre arbeidsvilkår, og at kommunen tar sin plass i Nav-partnerskapet, skriver Trond Finstad og Iren Mari Luther.

FOTO: GORM KALLESTAD / NTB

Vi trenger et Nav som er nær innbyggerne

Det er fullt mulig å skape et bedre Nav som også er lokalt tilpasset. For å få til det, må det være et reelt partnerskap på alle nivåer.

Dagens organisering av Nav, med en statlig og en kommunal del, har sine utfordringer. Enkelte har tatt til orde for å overføre alt til staten. Vi i Fagforbundet tror ikke det er løsningen. Vi trenger lokale tilpasninger.

Det er riktig at det er skjevhet i partnerskapet, og at staten som oftest er den sterkeste part. Flere IT-systemer, nye administrasjon og forskjellsbehandling av ansatte - dette er utfordringer våre medlemmer i Nav må stå i daglig. Og de skal vi ta på største alvor. Men vi er helt avhengig av lokale tilpasninger.

Det er mye lokal kunnskap som kan gå tapt uten kommunens involvering. Kjennskap til de lokale forholdene, kontakten med innbyggerne og næringslivet, og ikke minst den organisatoriske tilknytningen til andre kommunale tjenester er avgjørende for at sosiale tjenester skal fungere godt.

Loven om sosiale tjenester ble skrevet med kommunen som utgangspunkt nettopp fordi man så at lokale tilpasninger var nødvendig. Folketryktdoven skal på sin side være lik uansett hvor du bor. Dette skillet er viktig.

Tilbakemeldingene fra medlemmene gjør oss sikre på at det er på tide med en grundig evaluering og etterfølgende justeringer av Nav. Forskjeller i hvordan i «den kommunale» og «den statlige» delen av Nav driftes, med ulikheter i finansieringsløsninger, arbeidsvilkår og ikke minst digitale verktøy, skaper forskjeller mellom kolleger på samme kontor.

Vi i Fagforbundet jobber for at våre medlemmer skal få bedre arbeidsvilkår, og at kommunen tar sin plass i Nav-partnerskapet. Det skal vi fortsette med.

Det er fullt mulig å skape et bedre Nav som også er lokalt tilpasset. For å få til det, må det være et reelt partnerskap på alle nivåer, og viktigst av alt: Ute på Nav-kontorene ute i kommunene.

Trond Finstad
leder av yrkesseksjon kontor og administrasjon i Fagforbundet

Iren Mari Luther
leder av yrkesseksjon helse og sosial i Fagforbundet

